

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/4495-

5. desember 2024

Spørsmål nr. 464 til skriftlig besvarelse – arbeidsrettet rehabilitering

Jeg viser til brev fra stortingets president av 25. november 2024 med følgende spørsmål nr. 464 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Anna Molberg:

Kan statsråden gi en oversikt over antall pasienter som får arbeidsrettet rehabilitering i spesialisthelsetjenesten fra 2017 frem til i dag og hvilke alternative tilbud får de som får avslag?

Begrunnelse:

Pasienter som henvises til arbeidsrettet rehabilitering i spesialisthelsetjenesten, melder nå i økende grad at de får avslag på henvisningene. Dette gjelder også pasienter som henvises for muskel- og bløtdelssmerte, og en del andre diagnosegrupper som i dag får rehabilitering i spesialisthelsetjenesten. Riksrevisjonen slo nylig fast at mange pasienter ikke får rehabiliteringstjenestene de har behov for av kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Stortinget uttrykte også bekymring da Dokument 3:12 (2023–2024) ble behandlet, og ba Riksrevisjonen om en ny undersøkelse.

Svar:

Som det framgår av Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027, vil regjeringen inkludere flere med helseutfordringer i arbeid og styrke arbeidsrettet rehabilitering. Jeg har innhentet en oversikt fra de regionale helseforetakene over antall pasienter som får arbeidsrettet rehabilitering i spesialisthelsetjenesten fra 2017 og fram til i dag. Som oversikten viser, finnes det arbeidsrettede tilbud i alle regioner – men tilbudene og innretningen av disse

vil variere. Ifølge tilbakemeldingene fra de regionale helseforetakene vil pasienter som får avslag kunne få et mer passende tilbud i kommunene eller i NAV.

I Helse Nord har private rehabiliteringsinstitusjoner i perioden 2017 – 2023, etter avtale med Helse Nord RHF, hatt et spesifikt og diagnoseuavhengig tilbud innen arbeidsrettet rehabilitering.

Antall mottatte henvisninger til arbeidsrettet rehabilitering og resultater av rettighetsvurdering:

År	Henvisninger	Innvilget	Avvist	Avslag %
2017	*	158	*	*
2018	*	156	*	*
2019	*	146	*	*
2020	116	109	10	8
2021	130	93	37	28
2022	104	68	36	35
2023	69	48	21	30
2024	**	2	**	**

* Regional vurderingsenhet (RVE) Helse Nord har ikke laget detaljert årsrapport for periode 2017-2019

** Har ikke spesifikt tilbud om arbeidsrettet rehabilitering i private rehabiliteringsinstitusjoner

Etter nye avtaler mellom Helse Nord RHF og private rehabiliteringsinstitusjoner gjeldende fra og med 1. januar 2024, er ikke arbeidsrettet rehabilitering lenger et spesifikt tilbud i avtalene med rehabiliteringsinstitusjonene. Arbeidsrettet veiledning og oppfølging tilbys pasienter ved behov som del av de diagnosespesifikke rehabiliteringstilbudene. Mottatte henvisninger til arbeidsrettet rehabiliteringsopphold hvor Regional vurderingsenhet (RVE) Helse Nord vurderer at det er behov for oppfølging i spesialisthelsetjenesten, innvilges opphold i private rehabiliteringsinstitusjoner i andre helseregioner som tilbyr arbeidsrettet rehabilitering etter gjeldende avtaler.

Personer med behov for arbeidsfokustert tilbud henvises ofte til HelseArbeid-sentre ved Finnmarkssykehuset HF, Universitetssykehuset Nord-Norge HF, Nordlandssykehuset HF og Helgelandssykehuset HF. Ved HelseArbeid-senteret samarbeider spesialisthelsetjenesten og NAV for å gi et mer helhetlig tilbud til pasienter med muskel- og skjelettplager og/eller psykiske plager, med ønske om arbeids- eller studienærver.

I Helse Midt-Norge kan pasienter som har behov for spesialisert rehabilitering med arbeid som mål få tilbud både i helseforetak og hos private avtaleleverandører. De private avtalene startet i 2018, slik at Helse Midt-Norge RHF ikke har sammenliknbare tall fra 2017. Etter omleggingen av «Raskere tilbake»-ordningen fra 2018, har det vært utfordringer med koding som har medført en underrapportering av denne aktiviteten.

Antall pasienter som får arbeidsrettet rehabilitering hos private avtaleleverandører:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 **
Private	646*	1032	677	1251	1302	1360	1052
Helseforetak i Midt-Norge	1463	1685	1221	1337	1281	1248	1004

* Mye feilkoding dette året fører til kraftig underrapportering

**Til og med oktober

I Helse Midt-Norge har flere sykehus *helse og arbeid*- tilbud. Totalt er det økning i antall pasienter som får arbeidsrettet rehabilitering fra 2017 og fram til i dag. Det er generelt lav avslagsprosent til tilbudene. Vurdering av henvisninger har vært lagt til de private institusjonene fram til 2024, slik at Helse Midt-Norge ikke har tall på avslagsprosent for tidligere år. Ifølge regional vurderingsenhet i Midt-Norge er avslagsprosent for arbeidsrettet rehabilitering etter 2. tertial 2024 på 17%, mens avslagsprosent for henvisninger til øvrige ytelser er på 32%. Årsaken til avslag varierer mye og kan bl.a være at lokale tilbud ikke er forsøkt, at andre rehabiliteringstiltak er mer relevant, at det ikke går fram at retur til arbeid er målet med rehabiliteringen eller at det er ønske om arbeidsevnevurdering som er NAV sitt ansvar. Alternative tilbud vil være avhengig av årsaken til avslag.

I Helse Vest er det tilbud til pasienter som har behov for spesialisert rehabilitering med arbeid som mål, både i helseforetakene og hos private avtaleleverandører. Helseforetakene har helse og arbeid-tilbud, som primært er et samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og NAV (HelseArbeid). Tilbudene er i hovedsak rettet mot pasienter med muskel- og skjelettplager og/eller psykiske plager som trenger samtidige helse- og arbeidsrettede tjenester. Tilbudene er i hovedsak organisert i avdelinger for fysikalsk medisin og rehabilitering og til dels i DPS-ene, slik at det er vanskelig å skille disse pasientene fra andre pasienter gjennom aktivitetstallene fra Norsk pasientregister.

Helse Vest RHF har avtaler med private rehabiliteringsinstitusjoner om arbeidsrettet rehabilitering. Antall pasienter i disse tilbudene og avslagsprosenten i perioden fra 2018 og fram til juni 2024 framgår av tabellen nedenfor. Helse Vest RHF har ikke sammenliknbare tall for 2017.

I tillegg til de spesifikke arbeidsrettede tilbudene, skal det i alle tilbudene fokuseres på muligheter og ressurser for å komme tilbake i arbeid eller utdanning. De hyppigste årsakene til avslag er at pasientens tilstand bør kunne ivaretas av 1. linjen, eller at pasienten har hatt gjentatte opphold uten vesentlige nye aspekter.

Antall pasienter som får arbeidsrettet rehabilitering ved private rehabiliteringsinstitusjoner:

	0101-300624	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Nye henvisninger	242	596	753	687	672	615	520
Rett	168	484	657	614	587	556	475
Avvist	33%	19%	15%	13%	14%	14%	11%

Helse Sør-Øst RHF har i dag avtale med 29 private rehabiliteringsinstitusjoner. Rehabilitering skjer også i helseforetakene i tidlig/subakutt fase, igangsatt samtidig med medisinsk behandling og i egne rehabiliteringsavdelinger og poliklinikker, samt gjennom ambulant oppfølging i samarbeid med kommunehelsetjenesten. For rehabilitering i privat institusjon sender fastlegene henvisningen til regional koordinerende enhet ved Sunnaas sykehus HF som foretar rettighetsvurdering. Helseforetakene sender henvisning direkte til den aktuelle private rehabiliteringsinstitusjon. Innen delytelsen arbeidsrettet rehabilitering har Helse Sør-Øst RHF i dag avtale med 4 private leverandører innen den ordinære rehabiliteringsavtalen, og 11 leverandører innen Helse og Arbeid.

Pasienter som får avslag på henvisningen om tilbud i spesialisthelsetjenesten innen arbeidsrettet rehabilitering, blir henvist tilbake til fastlegen og primærhelsetjenesten for videre oppfølging.

Oversikt over antall pasienter som er behandlet gjennom den aktuelle delytelsen hos private avtaleparter:

Antall pasienter dag/døgn	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ordinære avtaler	1154	1136	1207	1016	1192	1119	1265
Helse- og arbeid			1511	1066	1775	1732	947

Avslagsprosenten for de enkelte år vises i tabellen under, og den har variert over tid:

Oversikt over utvikling av henvisninger og avslagsprosent via RKE for år 2017 – til og med 2.tertial 24								
Kategori/ÅR	2017	2018	2019	20220	2021	2022	2023	2024 2.tertial
Nye henvisninger	2116	1836	2104	1726	2108	2410	2136	1350
Rett	2016	1549	1962	1600	1842	2291	1972	1153
Avslagsprosent	4,7%	15,6%	6,7%	7,3%	12,6%	4,9%	7,7%	14,6%

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Christian Vestre', written in a cursive style.

Jan Christian Vestre